

החלטה לפי סעיף 7(ב) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד- 2014 בעניין קביעת מחיר מרבי לצרכן למוצר "חלב משק" על ידי תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ

1. פתח דבר

בפניי בקשה למתן פטור מהאיסור הקבוע בסעיף 7(א)(3)(א) ובסעיף 7(א)(4) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 (להלן: "חוק המזון") לקביעת מחיר מרבי לצרכן למוצר "חלב משק" אשר ישווק על ידי תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ (להלן: "תנובה"). לאחר שבחנתי את הבקשה הגעתי לכלל מסקנה כי קביעת מחיר מרבי לצרכן על ידי תנובה למוצרי "חלב משק" ראוי לפטור לפי סעיף 7(ב) לחוק המזון. להלן, אפרט את הנימוקים לכך.

2. הבקשה

תנובה היא אגודה שיתופית אשר נמצאת בבעלות קבוצת ברייט-פוד (76.7%) ואחזקות תנובה תעמ"ת - אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (23.3%). תנובה עוסקת בייצור, שיווק והפצה של מוצרי מזון שונים, בהם מוצרי חלב, בשר, עופות, דגים, ביצים, ירקות קפואים ומוצרי מאפה קפואים. תנובה היא מונופול מוכרז בחלב שתייה ובמוצרי חלב.¹

תנובה מתכננת להשיק בתקופה הקרובה מוצר בשם "חלב משק". על פי האמור בבקשה, חלב משק הוא חלב בקר מלא לשתיה, שמקורו בפרות המוזנות במזון עם תוסף מזון ייחודי. תנובה סבורה ששילוב תוסף התזונה במזון פרות תורם לקידום הרווחה הסביבתית ולשיפור המוצר עצמו. תנובה מבקשת לקבוע ל"חלב משק" מחיר מרבי לצרכן בסך של 6.2 ₪ כולל מע"מ. לטענת תנובה, הדבר נועד על מנת להבטיח ש"חלב משק" יימכר לצרכן במחיר הקרוב למחיר החלב הניגר המפוקח, שמחירו המרבי עומד על 5.75 ₪ כולל מע"מ.²

3. השפעת הבקשה על התחרות

פרק ב' לחוק המזון עוסק בהסדרה של פעילות ספקים וקמעונאים וקובע שורה של איסורים על התנהגויות והסדרים שונים, אשר עלולים לחזק את מעמדם של ספקים או קמעונאים גדולים או להפחית את התחרות בין ספקים או בין קמעונאים. בין היתר, בסעיף 7(א)(3)(א) לחוק המזון נקבע איסור על הכתבה, המלצה או התערבות אחרת של ספק גדול במחיר לצרכן שגובה הקמעונאי בעבור מצרך שהספק מספק.³

¹ הכרזה בדבר קיום מונופולין: תנובה מרכז שיתופי לתוצרת חקלאית בישראל בע"מ (25.12.1988), הגבלים עסקיים, 4100052.

² חלב לשתיה 3% שומן, באריזת קרטון עם פקק. מחירו המרבי של חלב לשתיה 1% שומן באריזת קרטון עם פקק עומד על 5.4 ₪; מחירו המרבי של חלב לשתיה בשקית עומד על 4.65 ₪ ו-5 ₪ לחלב טרי 1% שומן וחלב טרי 3% שומן, בהתאמה.

³ ראו דברי החסבר להצעת חוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ג-2013, ה"ח 769, בעמוד 833.

חוק המזון אוסר באופן גורף על כל התערבות של ספק גדול במחיר לצרכן, בין אם מדובר בהכתבת מחיר לצרכן או המלצה על מחיר לצרכן ובין אם מדובר בכל התערבות אחרת. בכך נקט המחוקק בחוק המזון בגישה שונה, ומחמירה יותר, מן הגישה המקובלת בדיני ההגבלים העסקיים בנוגע להתערבות במחיר לצרכן.⁴ על פי המקובל בדיני ההגבלים העסקיים, כבילת מחיר מרבי עשויה במקרים מסוימים להיטיב עם הצרכן שכן זו אינה מונעת הורדת מחירים ולרוב לא נשקפת ממנה סכנה ממשית לפגיעה בתחרות.⁵ החשש התחרותי הנוגע לקביעת מחיר מרבי הוא כי זה עשוי לשמש נקודת ייחוס או לסייע ליצירה של תיאום בין ספקים ועל ידי כך להביא לעלויות מחירים.⁶ ככל שלספק הקובע מחיר מרבי כוח שוק רב יותר, כך יגבר החשש התחרותי, ולהיפך.

במכלול השיקולים שוכנעתי כי בנסיבות העניין חשש זה מופג.

רובם המוחלט של מוצרי חלב לשתייה שנמכרים לצרכן בישראל הם מוצרים שמחירים המרבי נקבע בהתאם לחוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, תשנ"ו-1996 (להלן: **"חוק הפיקוח על מחירים"**). היקף המכירות של מוצרי חלב לשתייה שאינם כפופים לפיקוח על המחירים אינו משמעותי.⁷ גם בהתאם לאמור בבקשה, בהתאם לתכניות העסקיות של תנובה, היקף ייצור "חלב משק" לא צפוי לעלות על [REDACTED] מכלל מוצרי החלב לשתייה הנמכרים בישראל. נוכח הפיקוח על מחירי רוב מוצרי חלב לשתייה המשווקים לצרכן, לא מתעורר חשש כי קביעה של מחיר מרבי על מוצרי "חלב משק" ישמש נקודת ייחוס או יסייע ליצירה של תיאום בתחום החלב בכללותו.

מעבר לכך, המחיר אותו מבקשת תנובה לקבוע ל"חלב משק" נמוך מן המחיר הממוצע לצרכן בו משווקים כיום מוצרי חלב מועשר. בכך יש כדי להפיג את החשש שקביעת מחיר מרבי כאמור תביא לעליית מחיר של מוצרי חלב לשתייה שמחירים לא מופקח.

⁴ להרחבה ראו החלטה לפי סעיף 7(ב) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 בענין סימון מחיר מומלץ לצרכן על מצרכים המסופקים על ידי יפאורה-תבורי בע"מ (15.6.2015) **הגבלים עסקיים 500806**.

⁵ ראו החלטה לפי סעיף 7(ב) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 בדבר מתן פטור מתחולת הוראות סעיף 8(א)(3) ו-7(א)(4) להסדרים בעניין מחיר מרבי לצרכן שבין נטו מלינדה סחר בע"מ לבין רשתות קמעונאיות (24.1.2016) **הגבלים עסקיים 500931**.

⁶ החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בע"מ לגבינות משק-אחים מאיר, בית יצחק בע"מ (10.8.2015) **הגבלים עסקיים 500831**.

⁷ חלב מועשר תנובה 1%; חלב מועשר יוטבתה; חלב טרי אורגני 3% הרדוף תנובה; משקה חלב בטעם וניל 1%, 3% שומן ובלבד שעל גבי האריזה יצוין בכיתוב ברור כי החלב הוא חלב מועשר. למען הסר ספק אין באמור בהחלטה זו על מנת להביע עמדה לגבי השאלה אם "חלב משק" הוא "מצרך דומה" כמובנו בחוק הפיקוח על מחירים.

4. סוף דבר

לאור האמור, שוכנעתי כי בנסיבות העניין אין בקביעת מחיר מרבי כאמור כדי ליצור חשש לפגיעה בתחרות. על כן אני רואה לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי לפי סעיף 7(ב) לחוק המזון, ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקף הפטור הוא לשלוש שנים.

אורי שוורץ

מ"מ הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ד אלול תשע"ו

27 ספטמבר 2016